

Θα βρείτε τη νεότερη έκδοση του κειμένου αυτού στη σελίδα
https://docs.google.com/View?docID=dccdrjqk_3gx3bq5f9

1. 2005-07-10: Έκδοση 1.0, Σίμος Ξενιτέλλης, αρχική μορφή
2. 2005-07-11: Έκδοση 1.1, Πιστιόλης Κώστας
3. 2005-07-11: Έκδοση 1.2, Σίμος Ξενιτέλλης, αποδοχή των αλλαγών του Κώστα, νέα τμήματα
4. 2008-10-03: Έκδοση 2.0, Σίμος Ξενιτέλλης, ανανέωση ως προς τη τρέχουσα διάταξη πληκτρολογίου
5. 2008-10-03: Έκδοση 2.1, Σίμος Ξενιτέλλης, διάθεση από το docs.google.com
6. 2009-05-10: Έκδοση 3.0, Σίμος Ξενιτέλλης, οδηγίες για τη νέα βασική ελληνική διάταξη, υποστήριξη πολυτονικού και αρχαίων χαρακτήρων. Το κείμενο αυτό αντικαθιστά το παλαιότερο https://docs.google.com/View?docID=dccdrjqk_1g6g6ncgw

Γραφή ελληνικών και πολυτονικού σε περιβάλλον Linux (X.Org 1.6+)

Περίληψη

Οι εκδόσεις του Linux υποστηρίζουν το γράψιμο ελληνικών (μονοτονικό και πολυτονικό). Πρόσφατα έγινε μια βελτίωση της λειτουργίας υποστήριξης μονοτονικού και πολυτονικού σε κοινή διάταξη, με αναδιάταξη των πλήκτρων για τη γραφή. Το κείμενο αυτό περιλαμβάνει τις αλλαγές αυτές. Η διανομή σας του Linux που έχει εκδοθεί μετά τον Απρίλιο 2009 πρέπει να περιλαμβάνει το ανανεωμένο σύστημα που περιγράφουμε εδώ.

Βασικές πληροφορίες

Για να μπορέσετε να γράψετε ελληνικά (μονοτονικό, αλλά και πολυτονικό), πρέπει να προσθέσετε τη βασική ελληνική διάταξη πληκτρολογίου. Παρακαλούμε δείτε το εγχειρίδιο της διανομής σας.

Σε παλαιότερα κείμενα υπήρχε η οδηγία επιλογής της διάταξης *gr(extended)* ή *gr(polytonic)*. Δεν συνιστούμε πια τις διατάξεις αυτές.

Γραμματοσειρές

Κάθε μια από τις σημαντικές διανομές έχει πολυτονικές γραμματοσειρές με αποτέλεσμα να είστε σε θέση να γράψετε όλους τους παρακάτω χαρακτήρες. Η τυπική γραμματοσειρά είναι η DejaVu Sans, και είναι η βασική γραμματοσειρά στη διανομή Ubuntu Linux. Στη διανομή σας μπορεί να δείτε τα σκέτα ονόματα Sans, Serif και Monospace. Αυτά είναι ιδεατά ονόματα που αντιστοιχούν σε πραγματικές γραμματοσειρές όπως DejaVu Sans. Υπάρχουν τεχνικές για να εντοπιστεί ποια ακριβώς είναι η γραμματοσειρά στο σύστημά σας για το πολυτονικό. Γραμματοσειρές όπως Liberation και Droid δεν έχουν ακόμα υποστήριξη για πολυτονικό, οπότε το σύστημά σας είναι πιθανό να χρησιμοποιεί τους χαρακτήρες από τη γραμματοσειρά DejaVu Sans.

Μπορείτε να εγκαταστήσετε τρίτες γραμματοσειρές που έχουν υποστήριξη πολυτονικού. Η [Εταιρεία Ελληνικών Τυπογραφικών Στοιχείων](http://www.greekfontsociety.gr/) (<http://www.greekfontsociety.gr/>) προσφέρει μια σειρά από ποιοτικές ελληνικές πολυτονικές γραμματοσειρές. Συνιστούμε να προτιμήσετε τα έτοιμα πακέτα της διανομής σας. Κάντε αναζήτηση στο πρόγραμμα διαχείρισης πακέτων της διανομής σας με το λεκτικό *gfs*. Για τη διανομή Debian και Ubuntu, είναι διαθέσιμες ήδη οι παρακάτω γραμματοσειρές

- ttf-gfs-artemisia - Greek font (Times Greek-like)
- ttf-gfs-baskerville - Ancient Greek font revival
- ttf-gfs-bodoni-classic - Smart Greek typeface revival
- ttf-gfs-complutum - ancient Greek font revival from the University of Alcalá, Spain
- ttf-gfs-didot-classic - Greek font family (Classic Didot revival)
- ttf-gfs-gazis - ancient Greek font (Byzantine cursive hand style)
- ttf-gfs-neohellenic - new Greek font family with matching Latin
- ttf-gfs-solomos - ancient Greek oblique font
- ttf-gfs-theokritos - decorative Greek font

Για να βοηθήσετε στο έργο υποστήριξης πολυτονικού στη γραμματοσειρά Liberation, δείτε https://bugzilla.redhat.com/show_bug.cgi?id=473842

Νέα βασική διάταξη πληκτρολογίου

Πίνακας Διάταξης Α για γραφή μονοτονικού

Αποτέλεσμα	Συνδυασμός πλήκτρων	Ισχύει για...
Τόνος/Όξεία ´	Νεκρό πλήκτρο (;) + φωνήεν	Όλα τα φωνήεντα: á é ή í ú ó ώ
Διαλυτικά ¨	Νεκρό πλήκτρο (:) + φωνήεν	Τα φωνήεντα: ï ü
Διαλυτικά με τόνο	Νεκρό πλήκτρο (;) + Νεκρό πλήκτρο (:) + φωνήεν	Τα φωνήεντα: ï̂ ü̂
Διαλυτικά με τόνο	Νεκρό πλήκτρο (:) + Νεκρό πλήκτρο (;) + φωνήεν	Τα φωνήεντα: ï̂̂ ü̂̂
Άνω τελεία ·	Νεκρό πλήκτρο (;) + (q) AltGr + (>)	
Εισαγωγικά « »	Πλήκτρο \ παράγει « Πλήκτρο παράγει »	
Εισαγωγικά « »	AltGr + , παράγει « AltGr + . παράγει »	

Πίνακας Διάταξης Β για γραφή πολυτονικού (ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ τον πίνακα **Διάταξη Α για γραφή μονοτονικού**)

Αποτέλεσμα	Συνδυασμός πλήκτρων	Ισχύει για...
------------	---------------------	---------------

Περισπωμένη ~	AltGr + Νεκρό πλήκτρο () + φωνήεν	Τα φωνήεντα: ᾱ ῥ ῖ ΰ ῶ
Υπογεγραμμένη ,	AltGr + Νεκρό πλήκτρο (}) + φωνήεν	Τα φωνήεντα: α η ω
Ψιλή ´	AltGr+ Νεκρό πλήκτρο (") + φωνήεν/ρ πεζό	Όλα τα φωνήεντα και το πεζό ρ: ᾰ ἔ ῆ ἰ ῦ ὀ ὶ ῶ ῥ
Δασεία ´	AltGr+ Νεκρό πλήκτρο (:) + φωνήεν/ρ	Όλα τα φωνήεντα και ρ: ᾰ ἔ ῆ ἰ ῦ ὀ ὶ ῶ ῥ
Βαρεία `	AltGr+ Νεκρό πλήκτρο (') + φωνήεν	Όλα τα φωνήεντα: ᾶ ἔ ῆ ἰ ῦ ὀ ὶ ῶ
Μακρόν ¯	AltGr+ Νεκρό πλήκτρο () + φωνήεν	Τα φωνήεντα: ᾱ ῖ ΰ
Βραχύ ˘	AltGr+ Νεκρό πλήκτρο () + φωνήεν	Τα φωνήεντα: ᾰ ῖ ΰ

*** Επιτρέπονται και όλοι οι τυπικοί συνδυασμοί των παραπάνω νεκρών πλήκτρων.**

Σε κάθε γράμμα μπορούν να συνδυαστούν ένας τόνος (οξεία, βαρεία ή περισπωμένη), ένα πνεύμα (ψιλή ή δασεία) και υπογεγραμμένη, για την παραγωγή του τελικού συμβόλου, εφ'όσον βέβαια τα συγκεκριμένα σύμβολα είναι επιτρεπτά στο γράμμα. Τα νεκρά πλήκτρα μπορούν να πατηθούν με οποιαδήποτε σειρά (μόνο μια φορά το καθένα).

Πίνακας δυνατών συνδυασμών

Συνδυασμός	Αποτέλεσμα
Οξεία + Διαλυτικά *	ῖ ΰ
	ᾰ ᾶ ᾷ Ᾱ ῶ ῷ ῶ κτλ
Περισπωμένη (~) και υπογεγραμμένη (,)	ᾰ ῶ (πατήσαμε AltGr+[AltGr+] ω και λαμβάνουμε ῶ)
Όλοι οι επιτρεπτοί συνδιασμοί νεκρών πλήκτρων	είναι διαθέσιμοι! Για λόγους πολυπλοκότητας, δεν τους αναφέρουμε.

Αποτέλεσμα	Συνδυασμός πλήκτρων	Αποτέλεσμα
Σαμπί Ϻ ϻ	AltGr + Ππ (pP)	Ϻ ϻ
Κόππα Ϙ ϙ	AltGr + Κκ (kK)	Ϙ ϙ
Δίγαμμα Ff	AltGr + Γγ (gG)	ƒ F
Ζ ζ	AltGr + ζΣ (wW)	ζ Ζ
Θ θ	AltGr + θΘ (θΘ)	θ Θ
Γιοτ j	AltGr + ι	j
Δεξιά κεραία ´	AltGr + v (n)	´
Αριστερή κεραία ,	AltGr + N (N)	,

Παρατηρήσεις

1. Το πληκτρολόγιο μπορεί να το χρησιμοποιήσει άνετα κάποιος που έχει συνηθίσει με γραφομηχανή, Windows, ή το σύστημα Magenta. Τα βασικά πλήκτρα (ψιλή, δασεία, οξεία, περισπωμένη, διαλυτικά) είναι στην ίδια θέση εκτός από τη βαρεία (που είναι συνήθως στο] αλλά την έβαλα στο / που είναι πιο βολικό και η θέση είναι τώρα άδεια). Σε όλα τα ανωτέρω πληκτρολόγια το /? έχει τους συνδυασμούς ψιλή-οξεία, δασεία-οξεία, αλλά είναι πολύ εύκολο (και καλύτερο) να μάθει κάποιος να πατήσει <ψιλή> + <οξεία> + φωνήεν για το ίδιο αποτέλεσμα, αφού τα βασικά πλήκτρα έχουν την ίδια θέση. Αντίθετα, στο τρέχον el(polytonic) δεν ισχύει ο κανόνας αυτός, οπότε κάποιος πρέπει να ξαναμάθει όλα τα πλήκτρα. (ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ;)
2. Για όσους έχουν συνηθίσει την υπάρχουσα μονοτονική διάταξη, η παραπάνω νέα διάταξη διατηρεί την παραδοσιακή ελληνική μονοτονική διάταξη.

Διαθέσιμες γραμματοσειρές

Κάθε μια από τις σημαντικές διανομές έχει πολυτονικές γραμματοσειρές με αποτέλεσμα να είστε σε θέση να γράψετε όλους τους παρακάτω χαρακτήρες. Η τυπική γραμματοσειρά είναι η DejaVu Sans, και είναι η βασική γραμματοσειρά στη διανομή Ubuntu Linux. Στη διανομή σας μπορεί να δείτε τα σκέτα ονόματα Sans, Serif και Monospace. Αυτά είναι ιδεατά ονόματα που αντιστοιχούν σε πραγματικές γραμματοσειρές όπως DejaVu Sans. Υπάρχουν τεχνικές για να εντοπιστεί ποια ακριβώς είναι η γραμματοσειρά στο σύστημά σας για το πολυτονικό. Γραμματοσειρές όπως Liberation και Droid δεν έχουν ακόμα υποστήριξη για πολυτονικό, οπότε το σύστημά σας είναι πιθανό να χρησιμοποιεί τους χαρακτήρες από τη γραμματοσειρά DejaVu Sans.

Μπορείτε να εγκαταστήσετε τρίτες γραμματοσειρές που έχουν υποστήριξη πολυτονικού. Η [Εταιρεία Ελληνικών Τυπογραφικών Στοιχείων](http://www.greekfontsociety.gr/) (<http://www.greekfontsociety.gr/>) προσφέρει μια σειρά από ποιοτικές ελληνικές πολυτονικές γραμματοσειρές. Συνιστούμε να προτιμήσετε τα έτοιμα πακέτα της διανομής σας. Κάντε αναζήτηση στο πρόγραμμα διαχείρισης πακέτων της διανομής σας με το λεκτικό *gfs*. Για τη διανομή

Debian και Ubuntu, είναι διαθέσιμες ήδη οι παρακάτω γραμματοσειρές

- ttf-gfs-artemisia - Greek font (Times Greek-like)
- ttf-gfs-baskerville - Ancient Greek font revival
- ttf-gfs-bodoni-classic - Smart Greek typeface revival
- ttf-gfs-complutum - ancient Greek font revival from the University of Alcalá, Spain
- ttf-gfs-didot-classic - Greek font family (Classic Didot revival)
- ttf-gfs-gazis - ancient Greek font (Byzantine cursive hand style)
- ttf-gfs-neohellenic - new Greek font family with matching Latin
- ttf-gfs-solomos - ancient Greek oblique font
- ttf-gfs-theokritos - decorative Greek font

Τεχνικές πληροφορίες

Η τρέχουσα ελληνική διάταξη πληκτρολογίου βρίσκεται στη τοποθεσία

<http://gitweb.freedesktop.org/?p=xkeyboard-config.git;a=blob;f=symbols/gr>

Η διανομή σας μπορεί να έχει μια προηγούμενη έκδοση από την παραπάνω. Κάντε τη σύγκριση της παραπάνω διάταξης με τη δική σας, που βρίσκεται στο

`/usr/share/X11/xkb/symbols/gr` της διανομής σας.

Επικοινωνία

Ο συγγραφέας του κειμένου αυτού είναι ο Σίμος Ξενιτέλλης <simos.lists@googlemail.com>. Δείτε εγγραφές ιστολογίου σχετικές με την υποστήριξη πολυτονικού στο <http://simos.info/blog/archives/category/i18n/polytonic> Μπορείτε να επικοινωνήσετε για θέματα γραφής πολυτονικού στη λίστα συνδρομητών i18ngr, στην τοποθεσία <http://lists.hellug.gr/mailman/listinfo/i18ngr/>

Ευχαριστούμε τους

Βασίλης Βασαίτης, Αλέξανδρος Διαμαντίδης, Κωνσταντίνος Πισπιόλης, Σίμος Ξενιτέλλης, <προσθέστε εδώ>...